

PENGURUSAN & AMALAN KERJA SOSIAL

Penyunting

ABDUL RAZAK ABD MANAF

NOOR AZIZAH AHMAD

AHMAD SHUKRI ABDUL HAMID

KAFE SIBER DAN SALAH LAKU REMAJA

Zakiyah Jamaluddin

PENGENALAN

Remaja ialah aset negara yang paling berharga. Namun, saban hari pihak media massa memaparkan tentang masalah sosial dalam kalangan remaja yang dikatakan semakin serius yang meliputi masalah yang paling ringan seperti mencuri sehinggalah ke tahap yang paling berat seperti membunuh.

Masalah sosial remaja di Malaysia sentiasa berubah selari dengan peredaran zaman. Pada tahun 1960-an, perhimpunan golongan hipi di Woodstock, Amerika Syarikat, secara tidak langsung memberi kesan negatif kepada remaja di Malaysia. Budaya hipi yang dikaitkan dengan penagihan dadah mula menular dalam kalangan remaja bandar dan ia berlanjutan sehingga awal 1970-an. Pada awal tahun 1980-an, masalah sosial remaja dikaitkan dengan kemelesetan ekonomi dunia yang membawa kepada peningkatan kadar pengangguran dan kemiskinan masyarakat. Fenomena melepak menjadi satu masalah sosial negara dan menarik perhatian kerajaan untuk bertindak tegas terhadap remaja terbabit. Ini kerana fenomena melepak berkaitan dengan masalah dadah, lari dari rumah, alkohol dan seks bebas dalam kalangan remaja. Ia seiring dengan kemunculan 'bohsia' dan 'bohjan' yang kompleks dan sukar diselesaikan. Pada tahun 1990-an pula, fenomena seks bebas dan gejala pembuangan bayi menjadikan gejala sosial di Malaysia semakin rumit. Sekitar awal abad ke-21 pula negara dikejutkan dengan masalah gengsterisme yang semakin berleluasa (Lukman & Zuriana, 2002).

Masalah dadah, melepak, seks bebas, gengsterisme berterusan sehingga kini ditambah dengan pelbagai masalah sosial yang lain yang juga boleh menggugat akidah seperti *black metal* dan kumpulan 'Jangan Ikut Tuhan' (JIT). Fenomena remaja yang terlibat dalam lumba haram atau diistilahkan sebagai mat rempit pula sebenarnya telah lama berlaku namun, mendapat liputan meluas pihak media baru-baru ini berikutan beberapa isu seperti tayangan filem yang mengisahkan kehidupan mereka dan program khidmat masyarakat yang dilakukan oleh Putera UMNO (Zakiah, 2008a). Namun, laporan berterusan akhbar-akhbar tempatan tentang salah laku mat rempit telah menarik perhatian Senator Datuk Shahrizat Abdul Jalil, Menteri di Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat apabila golongan wanita dan warga emas menjadi mangsa salah laku mereka. Keganasan dan aktiviti mereka turut mencabar pihak polis sehingga polis menyarankan agar istilah mat rempit ditukar kepada "samseng jalanan" (Utusan Malaysia, 21 April, 2009; 30 April, 2009; 6 Mei, 2009; 11 Mei, 2009, 20 Mei, 2009).

Rekod Polis Diraja Malaysia (PDRM) pula menunjukkan pada tahun 2003, seramai 2,562 remaja ditangkap atas pelbagai kesalahan. Daripada jumlah tersebut, seramai 1,429 terlibat dalam kesalahan jenayah. Manakala pada tahun 2004, jumlah remaja yang ditangkap meningkat kepada 2,710 orang dan 1,499 orang daripadanya terlibat dalam jenayah (Arfan, 2005). Walau bagaimanapun, jumlah ini tidak mencerminkan jumlah sebenar kerana ia hanya berdasarkan kes yang berjaya ditangkap oleh polis dan dihadapkan ke mahkamah.

SALAH LAKU REMAJA

Salah laku ditakrifkan sebagai perbuatan yang menyimpang secara signifikan daripada norma-norma yang ditentukan untuk individu dalam status sosial sesebuah masyarakat. Ini juga dikatakan sebagai kelakuan yang mengikut arah yang tidak dipersetujui, bertentangan dengan norma dan melebihi had toleransi sesuatu masyarakat. Jenis-jenis salah laku antaranya ialah merokok, ponteng sekolah dan gengsterisme (Asmah & Zulekha, 2004).

Terdapat banyak kajian yang melihat tentang salah laku dalam kalangan remaja daripada pelbagai perspektif; misalnya tabiat merokok, melepak, lumba haram, penagihan dadah, gengsterisme dan seks bebas dalam kalangan remaja.

Kementerian Kesihatan Malaysia melalui Kajian Morbiditi dan Kesihatan Kebangsaan menganggarkan terdapat sejumlah 4.6 juta perokok di Malaysia. Manakala jumlah perokok berusia 15 tahun ke bawah dianggarkan seramai 7.5 juta (tahun 2000) dan 7.2 juta (tahun 2025). Sementara jumlah perokok yang berumur 15 tahun ke atas pula dianggarkan seramai 14.5 juta (tahun 2000) dan 22.8 juta (tahun 2025) (Puteri Rohayu, 2005). Dianggarkan juga bahawa setiap hari, lebih kurang 45 hingga 50 orang remaja di Malaysia yang di bawah umur 18 tahun mula merokok. Sebanyak 30 peratus remaja berusia 12 hingga 18 tahun yang merokok ialah lelaki manakala bilangan remaja perempuan yang merokok meningkat antara tahun 2000 ke 2004 iaitu daripada empat peratus kepada lapan peratus (Puteri Rohayu, 2005).

Asmah dan Zulekha (2004) menjalankan kajian terhadap salah laku remaja di dua buah sekolah menengah di Shah Alam dan Petaling Jaya, Selangor, terhadap 77 pelajar berusia antara 15 hingga 17 tahun. Mereka mendapati remaja merokok kerana ingin menonjolkan imej yang hebat, anggun dan dewasa; ingin mencuba dan mengikut tingkah laku ibu bapa serta rakan sebaya. Remaja yang ponteng sekolah pula disebabkan keluarga yang materialistik, tidak mengambil berat keperluan anak, anak tiada kasih sayang sepenuhnya, pelajar tidak minat atau tiada motivasi ke sekolah. Mereka tidak sedar kepentingan ilmu, di samping pengaruh persekitaran seperti melepak di pusat hiburan, pusat membeli belah dan kafe siber. Ia juga disebabkan suasana sekolah yang tidak sesuai dan tidak memberangsangkan misalnya masalah dengan rakan-rakan dan guru. Faktor penglibatan mereka dalam salah laku disebabkan pengaruh kawan (63.6%), suka mencuba (48%), melepaskan tekanan (37.6%), pengaruh media (19.4%) dan untuk mendapatkan perhatian (19%).

Ini menyokong dapatan Lip Sam (2001) tentang remaja yang ponteng sekolah. Seramai enam orang pelajar sekolah menengah yang ponteng secara tetap sejak awal penggal persekolahan dipilih

sebagai sampel. Berdasarkan kajian etnografi yang dilakukan terhadap mereka didapati bahawa mereka ponteng kerana takut kepada guru, dibuli, tidak sukakan sesuatu subjek, bosan, perasaan gagal dalam akademik, kesukaran dalam perhubungan dengan pelajar lain serta pengaruh rakan. Di samping itu, kurang minat belajar, kurang motivasi dan sokongan daripada keluarga turut menggalakkan mereka ponteng.

Kajian Yahaya (1995) terhadap remaja FELDA mendapati masa senggang yang terlalu banyak menyebabkan remaja melepak. Tempoh masa bekerja yang singkat antara empat hingga lima jam (7:00 pagi hingga 11:00 pagi) menimbulkan rasa bosan dan mendorong remaja keluar rumah bertemu rakan di tempat-tempat tertentu. Mereka kemudiannya mengisi masa lapang dengan aktiviti yang tidak menyalahi undang-undang seperti melepak dan aktiviti yang menyalahi undang-undang seperti salah guna dadah dan mencuri. Kajiannya mendapati tempoh masa melepak ialah 28.4 jam seminggu. Majoriti remaja yang melepak berusia 22 hingga 25 tahun, lelaki, bekerja sendiri dan lemah dari segi pelajaran dan pekerjaan. Trend melepak pula ialah dari petang sehingga malam (6:00 petang ke 8:00 malam). Didapati juga 90.7 peratus melepak di tempat menunggu bas, dan 81.8 peratus melepak untuk bertemu kawan. Tingkah laku melepak juga dikaitkan dengan menonton filem lucah, membaca majalah lucah, dadah, berjudi, minum minuman keras dan mengadakan hubungan seks sebelum nikah.

Statistik Agensi Anti Dadah Kebangsaan (AADK) pula menunjukkan sejak beberapa tahun kebelakangan ini remaja berusia seawal 11 dan 12 tahun lagi sudah terlibat dengan penggunaan dadah. Seramai 255,016 orang (tahun 1988–2000) dan 237,148 orang penagih dadah di Malaysia ialah berbangsa Melayu. Sejumlah 69.8 peratus daripada penagih baharu dalam jangka masa enam bulan pertama tahun 2005 ialah Melayu dan 66.5 peratus daripada penagih ulangan juga ialah Melayu. Maklumat daripada AADK juga menunjukkan dadah *Amphetamine-Type-Stimulant* (ATS) semakin popular sejak tahun 1998 kerana seramai 8,558 penagih bahar telah dikesan sejak 1988 hingga 2002 (Mahmood, 2005).

Gengsterisme dalam kalangan remaja khususnya pelajar sekolah dibimbangi boleh mempengaruhi penglibatan mereka dengan aktiviti penagihan dadah, ponteng kelas, keciciran sekolah, kekerasan, ketagihan alkohol serta jenayah rogol (Sivamurugan, 2005). Akhbar *The Star* (21 Mei, 2005) melaporkan bahawa sebanyak 31 kes gengsterisme dan disiplin pelajar dilaporkan melalui talian utama (*hotline*) Kementerian Pelajaran pada tahun 2005. Perlakuan gengsterisme ini termasuklah pergaduhan atau berkelakuan ganas terhadap pelajar lain, guru, menyertai kongsi gelap dan kumpulan samseng (Sivamurugan, 2005).

Rozmi (2004) mengkaji faktor psikologikal dan sosiologikal yang mendorong remaja terlibat dalam lumba haram, selain jenis perlumbaan, masa, tempat, dan hadiah yang ditawarkan. Beliau menjalankan kaedah tinjauan, temu bual dan pemerhatian langsung di tempat perlumbaan terhadap 96 responden iaitu pelumba dan bekas pelumba. Hasil kajian menunjukkan 50 peratus yang terlibat berusia antara 18 hingga 22 tahun, remaja lelaki Melayu (17–21 tahun) paling ramai terlibat, 73 peratus tinggal di bandar, 38 peratus berkelulusan sekolah menengah, 54 peratus mula terlibat sejak usia 15 hingga 17 tahun. Faktor psikologikal iaitu tret personaliti, neurotik dan ekstrovert serta konsep sendiri yang tinggi berkorelasi dengan keterlibatan dalam berlumba. Manakala faktor sosiologikal menunjukkan rakan sebaya mendorong aktiviti lumba haram. Rakan sebaya mempunyai hubungan positif yang signifikan terhadap lumba haram.

Rokiah dan Muhamad Fuad (2008) menjalankan kajian terhadap 45 lelaki Melayu berusia antara 17 hingga 26 tahun yang menjalankan aktiviti mat rempit di Kuala Lumpur. Dapatan kajian menunjukkan 55.6 peratus berkelulusan Sijil Pelajaran Malaysia (SPM), 4.4 peratus berkelulusan universiti tempatan dengan 2.2 peratus graduan kejuruteraan dan 2.2 peratus sedang belajar di peringkat ijazah sarjana. Seramai 57.8 peratus berusia dalam lingkungan 20 hingga 23 tahun, dan 73 peratus berasal daripada keluarga yang sempurna iaitu mempunyai kedua-dua ibu bapa, 22.1 peratus daripada keluarga beribu bapa tunggal dan 4.4 peratus tinggal bersama keluarga tiri. Seramai 11.1 peratus ialah penganggur dan selebihnya bekerja termasuk sebagai penghantar surat (28.9%), mekanik motosikal

(15.6%) dan mekanik kereta (11.1%). Majoriti responden (82.3%) tinggal di kawasan padat penduduk iaitu Cheras, Kg. Pandan, Bandar Tun Razak, Keramat, Sentul dan Pantai Dalam.

Daripada 45 responden, 20 peratus ialah pelumba haram, 20 peratus bertindak sebagai 'cover line', 17.8 peratus menyertai pertarungan, 13.3 peratus menjadi penonton, 6.7 peratus sebagai penganjur, 15.6 peratus sebagai pomen dan 6.7 peratus ialah pembekal. 'Cover line' berperanan menjaga keselamatan kumpulan mat rempit daripada polis dan pegawai Jabatan Pengangkutan Jalan (JPJ). Pomen pula akan memantau prestasi motosikal dan pembekal menyediakan bekalan seperti rokok, dadah, perempuan dan kondom. Sebahagian besar pernah terlibat dalam beberapa jenayah dan tingkah laku devian seperti dadah (26.7%), seks bebas (20%), dan pergaduhan bersenjata (13.3%). Pengaruh rakan sebaya merupakan faktor paling utama penglibatan dalam lumba haram (24.5%). Kajian Rokiah dan Muhamad Fuad (2008) menyokong kajian Rozmi (2004) bahawa pengaruh rakan sebaya ialah faktor utama remaja terlibat iaitu mudah menerima andaian yang salah daripada rakan sebaya.

Penglibatan dalam lumba haram juga dikatakan sebagai satu "deruman pemberontakan" atau "pemberontakan sosial" golongan yang menentang undang-undang. Kegiatan lumba haram yang mula popular pada pertengahan 1990-an yang menyebabkan ramai remaja terbunuh menyebabkan kerajaan Malaysia mula melancarkan perang terhadap pelumba haram yang digelar sebagai mat rempit yang dianggap subbudaya jalanan golongan remaja. Golongan ini digambarkan sebagai golongan remaja tipikal yang kekurangan wang dan terlalu banyak masa lapang, bosan dan ingin menunjuk-nunjuk kebolehan mereka. Yang menakutkan masyarakat apabila golongan ini berubah menjadi ganas dan boleh bertukar menjadi penjenayah apabila sanggup menyerang pemandu kenderaan lain dengan topi keledar jika ada mat rempit yang cedera atau terbunuh (China Daily, 6 Disember, 2006; Deccan Herald, 14 Disember, 2006; Glionna, 6 November, 2006; The Standard, 2 Disember, 2006).

Geng Apache Sereng yang menduduki carta teratas kumpulan mat rempit tegar, dikesan cuba menjadikan kumpulan mereka mirip kongsi gelap apabila merancang mengukuhkan kedudukan di seluruh

negara, selain terbabit dalam kegiatan jenayah seperti samun dan mencuri motosikal, minum arak, menimbulkan huru hara di jalan raya, mencabar pihak polis dan mengganggu orang ramai yang dianggap perkara wajib bagi mereka (Harian Metro, 16 September, 2007).

Sementara kajian yang dilakukan terhadap tingkah laku seksual dalam kalangan remaja banyak dilakukan di Barat yang membenarkan ekspresi seksual dalam kalangan remaja yang lebih luas dan terbuka berbanding di negara Timur (Jas Laile Suzana, 2005). Kajian tentang seks sebelum nikah di Malaysia masih lagi kurang memandangkan sifat semula jadinya yang sensitif, dilarang dan haram. Kajian-kajian yang telah dijalankan lebih tertumpu kepada kesedaran seks remaja, kesedaran tentang HIV dan AIDS, serta pengaruh faktor sosiodemografi misalnya umur dan pendidikan terhadap tingkah laku seks (Jas Laile Suzana, 2005).

Kementerian Kesihatan Malaysia (1992) melaporkan bahawa 52 peratus remaja berumur antara 17 hingga 24 tahun mempunyai lebih daripada satu pasangan seks dan separuh daripada mereka telahpun melakukan seks sebelum nikah. Manakala kajian kementerian berkenaan pada tahun 1997 mendapati bahawa 1.8 peratus daripada 30,233 pelajar sekolah menengah berumur antara 13 hingga 18 tahun telahpun melakukan hubungan seks tanpa nikah (Jas Laile Suzana, 2005). Sementara Jas Laile Suzana (2005) yang menjalankan kajian terhadap 115 orang remaja Melayu pula mendapati bahawa 58 peratus remaja telah melakukan seks sebelum nikah pada usia 18 hingga 20 tahun. Seramai 44 peratus melakukannya dengan teman lelaki atau wanita, dan 31 peratus melakukannya di rumah pasangan masing-masing. Didapati juga bahawa 65 peratus remaja perempuan melakukan hubungan seks sebelum nikah kerana ingin membuktikan cinta mereka terhadap teman lelaki.

KEMUDAHAN KAFE SIBER DAN SALAH LAKU REMAJA

Suatu ketika dahulu apabila gejala melepak dalam kalangan remaja melanda negara sekitar 1990-an, beberapa siri kajian yang dijalankan oleh beberapa pensyarah universiti tempatan mendapati

bahawa majoriti remaja melepak di pusat-pusat membeli belah dan di tempat perhentian bas. Seiring dengan zaman teknologi maklumat, fenomena melepak telah beralih ke kafe siber yang bagaikan cendawan tumbuh khususnya di bandar.

Iran dan Saadah (2003) mengkaji remaja yang melepak di kafe siber mendapati bahawa purata masa melepak di kafe siber ialah 2.2 jam, perempuan lebih banyak melepak daripada lelaki (24.1 jam seminggu), umur antara 19 hingga 21 tahun lebih banyak yang melepak (8.3 jam sehari) dan remaja yang tinggal di kawasan FELDA paling ramai melepak (10.5 jam sehari). Aktiviti yang banyak dilakukan ialah melayari laman web artis dan dunia hiburan (27.5%), 20.6 peratus bersebang secara dalam talian (*online*) dan 14.7 peratus bermain permainan (*game*). Sama seperti kajian-kajian lepas (Ahmad & Mustapa 1995; Iran 1995; Shamsudin & Iran 1993; Shamsudin & Iran 1994; Yahaya, 1995), remaja yang melepak terlibat dalam penagihan dadah, perjudian, menonton bahan lucah, minuman keras dan hubungan seks sebelum kahwin.

Kajian Jas Laile Suzana dan Masnona (2006) menunjukkan dapatan yang hampir sama dalam kajian penggunaan Internet dan remaja, melalui soal selidik terhadap 1,347 responden berumur antara 13 hingga 18 tahun daripada 28 buah sekolah di Sarawak yang dilakukan pada tahun 2004. Didapati masa yang dihabiskan di kafe siber ialah selama satu hingga dua jam (62%), umur 16 hingga 18 tahun lebih ramai yang melepak (2.2 jam untuk satu sesi), 51 peratus responden melayari Internet antara pukul 12:00 tengah hari hingga 4:00 petang, 51 peratus menghabiskan antara RM10 hingga RM50 sebulan untuk melayari Internet, 68 peratus bersebang secara dalam talian (*online*), 74 peratus bermain permainan (*game*) manakala terdapat perbezaan yang signifikan terhadap melayari laman web lucah berdasarkan faktor jantina ($p < 0.01$) dengan min remaja lelaki lebih tinggi berbanding perempuan iaitu remaja lelaki lebih cenderung melayari laman web lucah.

Salah satu faktor sebab remaja tertarik untuk berada di kafe siber adalah untuk bertemu dan berkumpul dengan rakan sebaya selain kemudahan bermain permainan (*game*), melayari Internet dan bersebang secara dalam talian (*online*).

Walaupun kanak-kanak di bawah usia 18 tahun dilarang masuk, namun kajian Zakariah (2008a) mendapati ia terbuka kepada sesiapa sahaja tanpa mengira had umur kerana kelemahan penguatkuasaan undang-undang. Ada antara kafe siber yang tidak mengambil berat tentang siapakah pengunjung mereka kerana biasanya pusat-pusat kafe siber hanya mementingkan keuntungan semata-mata. Kanak-kanak dan remaja yang sering berada di kafe siber juga berkaitan dengan persekitaran sekolah yang tidak kondusif. Mereka ponteng disebabkan tidak berminat ke sekolah, guru sering melakukan '*spot check*', sering bergaduh dengan rakan sekolah dan ibu bapa yang tidak menitikberatkan pendidikan (Zakariah, 2008b). Pelajar sekolah menengah pula suka bermain permainan (*game*) di kafe siber pada waktu petang selepas tamat sesi persekolahan. Pulang dari sekolah, mereka terus menuju ke kafe siber sebelum pulang ke rumah ataupun hanya menukar pakaian dan makan, kemudian terus ke kafe siber. Malah ada dalam kalangan pelajar sekolah menengah dan rendah yang ponteng sekolah dan berada di kafe siber seawal jam 8:00 pagi. Mereka menukar pakaian sekolah kepada pakaian biasa di tandas kafe siber. Mereka bermain permainan (*game*) sehingga tamat waktu sekolah, menukar pakaian biasa kepada pakaian sekolah semula dan pulang ke rumah (Zakariah, 2008b).

Kajian Zakariah (2008a & 2008b) mendapati pengaruh rakan sebaya dan pergaulan bebas di kafe siber menyebabkan remaja terperangkap dengan salah laku dan masalah sosial yang lain seperti menghisap rokok, melepak di kafe siber dan pusat-pusat membeli belah, menagih ganja, mengambil pil khayal termasuk pil *Nospan*, lumba haram, mengunjungi pub dan disko, menonton video lucah, melakukan hubungan seks tanpa nikah, menyertai geng, minum minuman keras sehingga mabuk, mencuri di 7-Eleven, mencuri motosikal, bergaduh menggunakan senjata dan vandalisme. Jelas bahawa pembukaan kafe siber selama 24 jam menambahkan lagi masalah dan mengucar-ngacirkan keadaan sehingga merosakkan moral generasi muda. Kajian ini selari dengan kajian Asmah (2004) yang mendapati pengaruh persekitaran seperti melepak di pusat hiburan, pusat membeli belah dan kafe siber berkait rapat dengan salah laku remaja di dua buah sekolah menengah di Shah Alam dan Petaling Jaya.

Kafe siber dijadikan tempat untuk mereka bertemu, berkumpul dan melepak bersama rakan sebaya dan akhirnya terbabit dalam pelbagai salah laku yang menular kepada masalah sosial remaja. Pengaruh faktor rakan sebaya paling dominan diikuti oleh perasaan suka mencuba, melepaskan tekanan, pengaruh media dan ingin mendapatkan perhatian (Asmah & Zulekha, 2004; Rozmi, 2004; Zakiyah, 2008a & 2008b).

Sama seperti masalah di FELDA, melepak di kafe siber amat berkait rapat dengan masalah sosial yang lain seperti dadah, menonton video lucah, minum arak, hubungan seks bebas dan mencuri. Ini selari dengan kajian Shamsudin dan Iran (1993 & 1994), Iran (1995), Ahmad dan Mustapa (1995), Yahaya (1995), dan Rafidah (2003). Malah trend melepak di kafe siber dalam kajian Zakiyah (2008a) sama dengan kajian Yahaya (1995) tentang trend melepak di FELDA iaitu remaja akan melepak dari petang sehingga malam dan adakalanya sehingga menjelang dinihari. Usia melepak juga lebih kurang sama iaitu di FELDA dalam lingkungan 22 hingga 25 tahun, manakala di kafe siber sejak awal remaja lagi iaitu dalam lingkungan 10 hingga 25 (Zakiyah, 2008a). Dapatan yang sama turut dikesan dari segi jantina dan taraf pendidikan. Kedua-dua kajian Yahaya (1995) dan Zakiyah (2008a & 2008b) mendapati lebih ramai remaja lelaki melepak dan lemah dari segi pendidikan.

Zakiyah (2008a & 2008b) turut mendapati pengaruh rakan sebaya dan pergaulan bebas di kafe siber sebagai mendorong perlakuan hubungan seks tanpa nikah dan seks bebas. Remaja lelaki dan perempuan bergaul bebas tanpa batasan, sering berkongsi menghisap rokok, berkongsi minuman keras dan berkongsi teman wanita. Mereka tidak takut diancam bahaya AIDS dan HIV. Hubungan seks tanpa nikah seawal usia 13 tahun dan bertukar-tukar pasangan ialah suatu fenomena yang membimbangkan kerana mereka masih lagi mentah dari aspek kesihatan. Bagi mereka yang penting hanyalah keseronokan hubungan seks semata-mata kerana jelas mereka tidak mahu sebarang komitmen terhadap pasangan. Ini selari dengan kajian Kementerian Kesihatan Malaysia (1992) bahawa 52 peratus remaja berumur 17 hingga 24 tahun mempunyai lebih daripada satu pasangan seks dan separuh daripada mereka sudah pun melakukan

seks tanpa nikah. Manakala kajian kementerian pada tahun 1997 pula mendapati 1.8 peratus daripada 30,233 pelajar berusia 13 hingga 18 tahun telah pun melakukan hubungan seks tanpa nikah dan kajian Jaslaile (2005) pula mendapati 58 peratus remaja berumur 18 hingga 20 tahun telah pun melakukan hubungan seks tanpa nikah.

Jelas sekali bahawa budaya yang dibawa oleh remaja di kafe siber amat bertentangan dengan budaya dominan masyarakat. Mereka cuba mengetengahkan subbudaya mereka melalui personaliti, penampilan, cara berfikir dan cara bertindak mereka yang menyimpang daripada masyarakat dominan.

KESIMPULAN

Hasil kajian lepas mendapati bahawa kemudahan kafe siber banyak mempengaruhi penglibatan remaja dalam salah laku dan seterusnya menambahkan masalah sosial dalam kalangan remaja. Di sini mereka berkumpul dan bertemu dengan rakan sebaya yang juga bermasalah.

Jelas sekali bahawa kemudahan kafe siber banyak memainkan peranan terhadap peningkatan salah laku remaja apatah lagi dengan pengaruh rakan sebaya dan pergaulan bebas. Ketiadaan tempat bagi remaja mengisi masa lapang menjadikan kafe siber sebagai sasaran mereka berkumpul dan terlibat dalam pelbagai aktiviti tidak bermoral dan kegiatan jenayah. Justeru, ibu bapa, komuniti kejiranan serta pihak berkuasa perlu memainkan peranan yang lebih agresif dalam membantu mencegah dan menangani salah laku, jenayah dan masalah sosial dalam kalangan remaja.

RUJUKAN

- Ahmad Nurulazam, Md. Zain, & Mustapa Kassim. (1995). *Lepak di kalangan pelajar-kajian di negeri Perak dan Pulau Pinang*. Dlm. Mahmood Nazar Mohamed & Sabitha Marican (Peny.), *Prosiding kertas kerja gejala sosial* (85–99). Prosiding

dibentangkan dalam Seminar Kebangsaan Gejala Sosial, Universiti Utara Malaysia, Sintok.

Aktiviti mat rempit. (2005, 20 April). *Utusan Malaysia*.

Arfan Sulaiman. (2005). Penglibatan masyarakat penting bagi menangani masalah kenakalan remaja. *Jurnal Kebajikan Masyarakat*, 27(1), 37–46.

Asmah Ahmad, & Zulekha Yusof. (2004). *Salah laku sosial remaja kini: Cabaran dan penyelesaian*. Kertas kerja dibentangkan dalam Seminar Pembangunan Keluarga Kebangsaan, Universiti Malaya.

Beri amaran tingkatan operasi mat rempit. (2009, 21 April). *Utusan Malaysia*.

Boy racers of Malaysia. (2006, 2 Disember). *The Standard - China's Business Newspaper*.

Cari punca asas masalah mat rempit. (2009, 6 Mei). *Utusan Malaysia*.

Glionna, J. M. (2006, 6 November). It's the roar of rebellion. *Los Angeles Times*.

Harian Metro. (2007, 16 September).

Iran Herman, & Saadah Yahaya. (2003). *Lepak di kafe siber*. Kertas kerja dibentangkan dalam Seminar Antarabangsa Nilai dalam Komuniti Pasca Modernisme (SIVIC), 4–6 September 2004, Hotel City Bayview, Langkawi.

Iran Herman. (1995). Tingkah laku lepak remaja luar bandar: Strategi menangani masalah. Dlm. Mahmood Nazar Mohamed & Sabitha Marican (Peny.), *Prosiding Kertas Kerja Gejala Sosial* (hlm. 137–148). Dibentangkan dalam Seminar Kebangsaan Gejala Sosial Universiti Utara Malaysia, Sintok.

It's the roar of rebellion. (2006, 14 Disember). *Deccan Herald*.

Jas Laile Suzana Jaafar. (2005). Takat keagamaan (*religiosity*) dan motivasi sosial seks sebelum nikah di kalangan remaja Melayu. Dlm. Raziah Omar & Sivamurugan Pandian (Peny.), *Malaysia: Isu-isu sosial semasa* (hlm. 27–40). Kuala Lumpur: Institut Sosial Malaysia, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.

Jas Laile Suzana Jaafar, & Masnona, Abdul Kadir. (2006). Pengaruh Internet terhadap psikologi remaja. Dlm. Mohd Fauzi Yaacob (Peny.), *Malaysia: Menangani perubahan dan pembangunan* (hlm. 87–110). Kuala Lumpur: Penerbit Universiti Malaya.

Lip Sam, T. (2001). *Truancy, absenteesim and the school*. Prosiding dibentangkan dalam International Seminar on Learning and Motivations: Insights from Multiple Perspectives, Pulau Pinang, Malaysia.

Lukman Z. Mohamad, & Zuriana Zain. (2002). Fenomena pelacuran remaja di Malaysia. Dlm. Lukman Z. Mohamad (Peny.), *Keluarga, gender dan cabaran sosial di Malaysia* (hlm. 169–197). Kuala Lumpur: Utusan Publications & Distributors.

Mahmood Nazar Mohamed. (2005). Peranan institusi keluarga dalam pencegahan gejala sosial dan penagihan dadah. Dlm. Azlin Hilma Hillaludin, Fatimah Zaily Ahmad Razali, Rusinah Sayuti & Yusmarhaini Yusof (Peny.), *Isu-isu dan pendidikan kerja sosial* (hlm. 79–98). Sintok: Penerbit, Universiti Utara Malaysia.

Malaysia's 'hell riders' plague city streets. (2006, 6 Disember). *China Daily*.

Menangani fenomena mat rempit. (2009, 30 April). *Utusan Malaysia*.

- Ops rempit: 21 motosikal disita. (2009,11 Mei). *Utusan Malaysia*.
- Puteri Rohayu Megat Mohamed Yusof. (2005). Tabiat merokok di kalangan remaja. Dlm. Roziah Omar & Sivamurugan Pandian (Peny.), *Malaysia: Isu-isu sosial semasa* (hlm. 67–79). Kuala Lumpur: Institut Sosial Malaysia, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.
- Rafidah Mohamed Khamin (2003). *Hubungan pergaulan bebas, lepak, motivasi dan penghargaan sendiri dengan prestasi akademik: Satu tinjauan di Universiti Utara Malaysia* (Latihan ilmiah). Universiti Utara Malaysia, Sintok.
- Rokiah Ismail, & Muhamad Fuad Abdul Karim. (2008). *Activities and social expressions of a mat rempit youth group: A Sub-cultural study*. Kertas kerja dibentangkan dalam International Conference of Youth Research (ICYR08), 16–17 Disember, Hotel Marriott, Putrajaya.
- Rozmi Ishak. (2004). *Penglibatan remaja dalam perlumbaan motosikal haram: Peranan keluarga dan masyarakat dalam menangani gejala ini*. Kertas kerja dibentangkan dalam Seminar Pembangunan Keluarga Kebangsaan, Universiti Malaya.
- ‘Samseng jalanan’ ganti ‘mat rempit’. (2009, 20 Mei). *Utusan Malaysia*.
- Shamsudin Abdul Rahman, & Iran Herman. (1994). *Tingkah laku lepak di kalangan remaja: Kajian di Semenanjung Malaysia* (Laporan akhir kajian). Kementerian Belia dan Sukan: Kuala Lumpur.
- Shamsudin Abdul Rahman, & Iran Herman. (1993). *Tingkah laku lepak di kalangan remaja: Kajian di Bandaraya Kuala Lumpur* (Laporan akhir kajian). Kementerian Belia dan Sukan: Kuala Lumpur.

- Sivamurugan Pandian. (2005). Gengsterisme di kalangan pelajar. Dlm. Roziah Omar & Sivamurugan Pandian, (Peny.), *Malaysia: Isu-isu sosial semasa* (hlm. 104–115). Kuala Lumpur: Institut Sosial Malaysia, Kementerian Pembangunan Wanita, Keluarga dan Masyarakat.
- Yahaya Ibrahim. (1995). Migrasi keluar dan permasalahan sosial di kalangan remaja FELDA. *Antropologi dan Sosiologi*, 22, 97–113.
- Zakiyah Jamaluddin. (2008a). *Kemudahan kafe siber dan penularan salah laku remaja*. Kertas kerja dibentangkan dalam Sixth International Malaysia Studies Conference (MSC6), 5–7 Ogos, Hotel Crown Plaza Riverside, Kuching, Sarawak.
- Zakiyah Jamaluddin. (2008b). *Parent-child interaction and adolescent misbehavior*. Kertas kerja dibentangkan dalam International Conference of Youth Research (ICYR08), 16–17 Disember, Hotel Marriott, Putrajaya.